

JUOZAS MEŠKAUSKAS
(1889-1957)

Pirmasis kariuomenės kapelionas, kanauninkas, Vytauto Didžiojo universiteto docentas.

1863 m. sukilimo dalyvio, knygnešio, Panevėžio šv. Petro ir Povilo bažnyčios zakristijono Gasparo Meškausko sūnus Juozas gimė 1889 m. balandžio 16 d. Panevėžyje. Mokėsi realinėje mokykloje po aktyviai pasireiškusio mokinių anticarinio judėjimo 1905-1907 m. Mokiniam buvo duota daugiau laisvių: tikyba leista dėstyti lietuvių kalba, mokinių katalikų maldai buvo paskirta atskira patalpa. Pirmasis Lietuvių kalbos mokytojas Jonas Jablonskis, 1906-1908 m. dirbęs laisvai samdomo mokytojo teisėmis, pasėjo lietuviybės sėklą, suaktyvino lituanistinę veiklą. Mokiniai lietuviai, susirinkę priemiesčio miškeliuose ar sauguose butuose, mokėsi Lietuvos istorijos, aptarinėjo

lietuvybės problemas. Būsimasis gamtininkas Jurgis Elisonas, prisimindamas tą laikotarpį, šalia aktyviausių mokinių – J. Balčikonio, A. Suliko, J. Dailidonio ir kt. – mini ir Juozą Meškauską.

Augęs patriotiškai nusiteikusiame šeimoje, veikiamas patriotinių mokinių nuotaikų, norėdamas būti naudingesnis tautai, kaip jam tada atrodė, pasirinko kunigo kelią. 1909 m. baigęs realinę mokyklą, įstojo į Žemaičių kunigų seminariją Kaune. Ją baigęs, 1913-1917 m. studijavo Peterburgo dvasinėje akademijoje, kurią baigė magistro laipsniu. 1914 06 13, I-ojo pasaulinio karo išvakarėse, buvo išventintas į kunigus.

Baigęs akademią, buvo paskirtas į Taliną karo belaisvių ir pabėgėlių kapelionu. Netrukus buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę ir paskirtas IV armijos kapelionu Rumunijoje. Čia, prasidėjusios suirutės metu, organizavo lietuviškus karinius dalinius, buvo jų kapelionu. Jis buvo pirmasis lietuviškų dalinių kapelionas. Deja, bolševikai tuos dalinius greit išvaikė. J. Meškauskas atsidūrė Odesoje, kur dirbo komitete, padėjusiam karo pabėgėliams grįžti į Lietuvą.

1918 m. spalio 30 d. ir pats grįžo į Lietuvą, į Panevėžį. Padėjo organizuoti savanorius į besikuriančią Lietuvos kariuomenę. Netrukus (1919 m. sausio 1 d.) buvo paskirtas Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu ir, kaip teigia Bostone išleista „Lietuvių enciklopedija“, profesorium. Pradėjęs veikti Lietuvos universitetui, dirbo dėstytoju teologijos-filosofijos fakultete. 1928 11 21 jam buvo suteiktas docento laipsnis. 1940 m. pakeltas kanauninku.

Nuo 1941-ųjų vėl gyvenimą susiejo su Lietuvos kariuomene. 1941 10 07 buvo paskirtas Kauno karo kapelionu, o nuo 1942 02 12 – Kauno įgulos bažnyčios rektorium ir savisaugos dalinių kapelionu.

1944 m., artėjant frontui, pasitraukė į Žemaitiją. Čia

buvo Tėvynės apsaugos rinktinės dalinių kapelionu. Spalio mėn. atsidūrė Vakaruose. Iki 1949 m. gyveno Austrijoje, Vokietijoje perkeltųjų asmenų stovyklose. Nuo 1949 m. dirbo pastoracinį darbą JAV Lietuvių ir ne lietuvių parapijose.

Mirė Brukline 1957 m. lapkričio 30 d.

Priklausė Krikščionių demokratų partijai, dalyvavo skautų veikloje, bendradarbiavo spaudoje.